UCHWAŁA NR XXXIV/328/13
RADY GMINY MOSZCZENICA
z dnia 24 kwietnia 2013 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Moszczenica na lata 2013-2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 567, z 2013 r. poz. 153) w związku z art.176 pkt. 1 i art. 179 pkt. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135, poz. 154) Rada Gminy Moszczenica uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Moszczenica na lata 2013-2015 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Moszczenica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr XXXIV/328/13
Rady Gminy Moszczenica
z dnia 24 kwietnia 2013 roku

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MOSZCZENICA NA LATA 2013-2015

Moszczenica 2013

Wprowadzenie

Program Wspierania Rodziny w Gminie Moszczenica na lata 2013 -2015, zwany dalej „Programem" został opracowany w związku z nałożonym na jednostki samorządu terytorialnego obowiązkiem wspierania rodzin z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149 poz. 887 ze zm.).

Rodzina to podstawowa komórka życia społecznego. Jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, które ma za zadanie zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Stanowi najbardziej stabilny punkt odniesienia w doświadczeniach dziecka. W związku z tym, bardzo istotnym jest prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się rodzinę, w której występują istotne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka. Problemy w takich rodzinach mają najczęściej charakter wielopokoleniowego procesu tworząc przez to błędne koło, które trudno pokonać rodzinie wyłącznie własnymi siłami.

W rodzinach funkcjonujących nieprawidłowo występuje szereg problemów, które zakłócają ich funkcjonowanie i stanowią zagrożenie dla rozwoju psychosomatycznego dziecka i procesu jego wychowania. Czynniki wpływające na taki stan rzeczy mogą mieć charakter zewnętrzny, np. bezrobocie, wzrost kosztów utrzymania, ale również wewnętrzny, odnoszący się bezpośrednio do osobowości członków rodziny, np. nałogi, przemoc, przestępczość. Bez względu na rodzaj problemów występujących w rodzinach dysfunkcyjnych, dotyczą one wszystkich członków tej małej społeczności, w tym bardzo często dzieci. Stąd konieczność postrzegania rodziny kompleksowo i podejmowania działań interdyscyplinarnych. Połączenie działań przez przedstawicieli służb i instytucji zobligowanych do wspierania rodziny jest zatem niezbędne. Organizując różnorodne formy wspierające rodziny z problemami należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju każdego dziecka.

Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. W rodzinie bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki", który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju. Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy

gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w których służby społeczne funkcjonują jak najbliżej rodziny.

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobami rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc ta powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb. Nie należy zatem rodziny wyręczać w wypełnianiu powierzonych jej funkcji a wspierać w wypełnianiu jej roli, w celu przywrócenia jej prawidłowego funkcjonowania na gruncie rodzinnym i społecznym. Oczywistym staje się więc fakt, że praca z rodziną nierozerwalnie wiąże się z jej własną aktywnością.

Założeniem niniejszego Programu jest zatem, wspieranie rodziny naturalnej już na etapie pojawiania się problemów rodzących zagrożenie dla prawidłowego jej funkcjonowania.

ROZDZIAŁ I

Diagnoza społeczna

Gmina Moszczenica zajmuje obszar tylko i wyłącznie wiejski. Na dzień 31.12.2012 r. liczba mieszkańców wyniosła 12 796 osób, w tym: 6209 mężczyzn i 6587 kobiet. W roku ubiegłym Gmina Moszczenica zajmowała drugie miejsce w powiecie piotrkowskim pod względem poziomu bezrobocia.

Prezentacja graficzna zamieszczona poniżej przedstawia dane statystyczne dotyczące osób/rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2012 r.

Tabela 1. Typy Rodzin objętych pomocą z uwagi na liczbę osób w rodzinach

Wyszczególnienie	**Liczba rodzin**	**Liczba osób w rodzinach**
Rodziny o liczbie osób:		
1	210	210
2	63	126
3	83	249
4	110	440
5	44	220
6 i więcej	23	162
Łącznie	**533**	**1407**

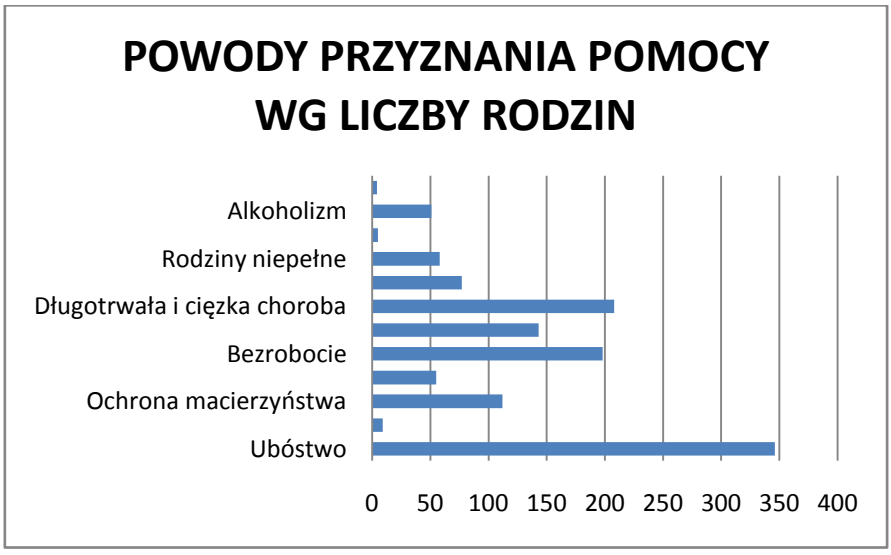
Źródło własne: Sprawozdanie MPiPS za rok 2012

Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2012 r. z uwagi na liczbę dzieci w rodzinach

Wyszczególnienie **Rodziny z liczbą dzieci:**	**Liczba rodzin**
1	95
2	88
3	38
4	15
5	4
6	0
7 i więcej	0
Łącznie	**240**

Źródło własne: Sprawozdanie MPiPS za rok 2012

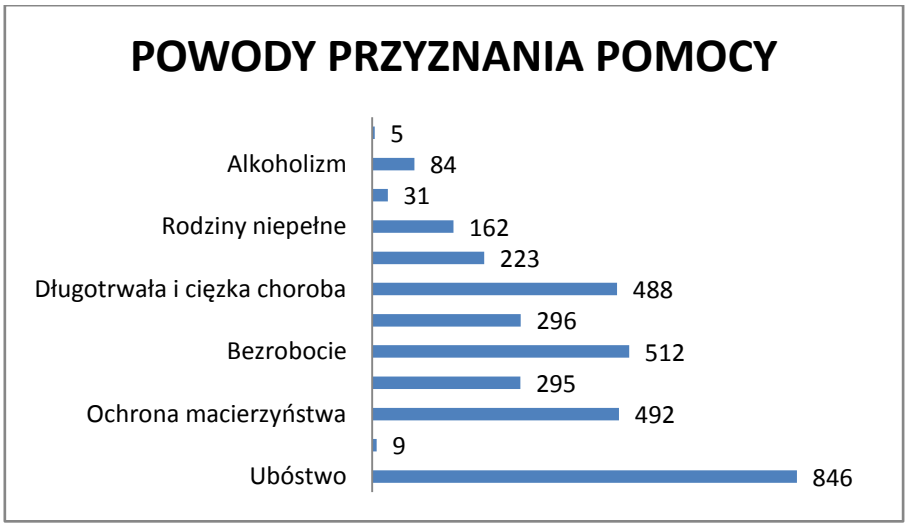
Wykres 1. Powody przyznania pomocy wg liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej

Źródło własne: Sprawozdanie MPiPS za rok 2012

Dominującym problemem przyczyniającym się do dysfunkcyjności rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej było w kolejności: ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm. Wiadomym jest, że w wielu rodzinach występuje więcej niż jeden z wymienionych problemów.

Wykres 2. Powody przyznania pomocy wg liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Źródło własne: Sprawozdanie MPiPS za rok 2012

W 2012 r. klientami Punktu Konsultacyjnego dla osób uwikłanych w przemoc domową w Gminie Moszczenica w 2012 r. było łącznie 21 osób, w tym 9 kobiet i 9 mężczyzn oraz 3 dzieci. Przeprowadzono ogółem 100 rozmów indywidualnych. Z Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym w 2012 r. skorzystało łącznie 41 osób, w tym 34 mężczyzn i 7 kobiet. Udzielono 185 konsultacji.

Z terenu Gminy Moszczenica w roku 2012 w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczono 29 dzieci, natomiast w instytucjonalnej 6 dzieci i powołano 19 rodzin zastępczych.

ROZDZIAŁ II

Zasoby gminy

Do zasobów gminy należą instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Moszczenicy z siedzibą w Kosowie (GOPS)

2. Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Moszczenicy (GKRPA)
3. Gminny Ośrodek Kultury w Moszczenicy (GOK)
4. Placówki oświatowe na terenie gminy (szkoły, przedszkola)
5. Placówki służby zdrowia na terenie gminy
6. Komisariat Policji w Wolborzu
7. Kluby sportowe
8. Gminna Biblioteka Publiczna w Moszczenicy
9. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
10. Punkty Konsultacyjne
11. Kościoły

Do instytucji wspomagających działających poza terenem gminy Moszczenica należą:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb. (PCPR)
2. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Piotrkowie Tryb. (OIK)
3. Powiatowy Urząd Pracy w Piotrkowie Tryb. (PUP)
4. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb.
5. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ROZDZIAŁ III

Cele Programu

Cel główny:

Skuteczne wspieranie rodzin w przywracaniu im zdolności do prawidłowego pełnienia przez nich swoich funkcji.

1. **Cele szczegółowe:**
   1) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka,
   2) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
   3) Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji i/lub rozwiązywania już istniejących problemów.

ROZDZIAŁ IV

Poniższe zadania będą realizowane w latach 2013 – 2015

Zadania realizowane w ramach Programu

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania do celu szczegółowego	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
1.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom o niskim statusie materialnym	- liczba rodzin objęta wsparciem	GOPS
		Objęcie dożywianiem dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba dzieci objęta dożywianiem	GOPS, placówki oświatowe
		Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba rodzin i dzieci objęta monitoringiem	GOPS, ośrodki opieki zdrowotnej
		Zapewnienie pomocy osobom/rodzinom doświadczających przemocy	- liczba założonych Niebieskich Kart - liczba osób korzystających z wsparcia w Punkcie Konsultacyjnym oraz OIK	Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, OIK, Policja
		Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej bądź w placówce opiekuńczo-wychowawczej	- liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci	GOPS, PCPR
2.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	Zapewnienie dzieciom i młodzieży artykułów szkolnych i podręczników	- liczba dzieci objęta przedmiotową pomocą	GOPS, placówki oświatowe
		Współorganizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin	- liczba dzieci uczestnicząca w wypoczynku	Placówki oświatowe, kluby sportowe
		Organizacja wypoczynku letniego w formie kolonii z	- liczba dzieci uczestnicząca w koloniach	GKRPA, GOPS

		programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu		
		Udzielanie pomocy w formie stypendium szkolnego oraz zasiłków szkolnych	- liczba rodzin korzystająca ze stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego	GOPS, placówki oświatowe
		Wspieranie rodziców i opiekunów w procesie edukacyjnym i wychowawczym dzieci i młodzieży	- liczba rodziców lub opiekunów korzystająca z wsparcia	Placówki oświatowe, Biblioteka Publiczna
		Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych	- liczba organizowanych zajęć - liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w zajęciach	Placówki oświatowe, Kluby sportowe, GOK
		Wzbogacenie oferty programów profilaktycznych i edukacyjnych	- liczba zrealizowanych programów	GKRPA, placówki oświatowe
		Wspieranie dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych w rozwijaniu uzdolnień	- liczba dzieci objęta wsparciem w zakresie rozwijania uzdolnień	Placówki oświatowe, GOK, Kluby Sportowe
		Wyrównywanie braków edukacyjnych	- liczba zajęć kompensacyjnych oraz socjoterapeutycznych - liczba dzieci uczestnicząca w zajęciach	Placówki oświatowe
3.	Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji i/lub rozwiązywania już istniejących problemów	Zapewnienie wsparcia w formie asystenta rodziny	- liczba asystentów pracujących na rzecz rodziny - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	GOPS
		Przeciwdziałanie	- liczba prelekcji w	Placówki

		wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	szkołach - liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych	oświatowe, Policja, GKRPA
		Systematyczna praca socjalna	- liczba rodzin objęta praca socjalną	GOPS
		Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych porad	Punkty Konsultacyjne, GOPS, GKRPA, OIK, placówki oświatowe
		Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	- liczba zajęć pozalekcyjnych - liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w zajęciach	GOK, Biblioteka Publiczna, Kluby sportowe

W ramach realizacji celów Programu główny nacisk położony będzie na:

1. Systematyczną współpracę instytucji i służb powołanych do pracy na rzecz rodziny
2. Kompleksowe zaangażowanie w/w instytucji
3. Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych
4. Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami.
5. Niwelowanie problemów rodzących zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rodziny poprzez poradnictwo, profilaktykę i edukację.

ROZDZIAŁ V

Adresaci Programu

Program skierowany jest do mieszkańców gminy Moszczenica. Odbiorcami będą rodziny borykające się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, dzieci i młodzież, które nie maja zapewnionej należytej opieki ze strony rodziny lub opiekunów oraz przedstawiciele instytucji i służb powołanych do pracy na rzecz rodzin.

ROZDZIAŁ VI

Efekty Programu

W wyniku prowadzonych działań przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:

Cel	Przewidywany efekt
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka	- poprawa sytuacji bytowej dziecka - zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do zastępczej formy opieki - gromadzenie danych dot. podejmowania działań na rzecz rodziny,
Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	- poprawa funkcjonowania dziecka w szkole - zmiana postaw społecznych
Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji i/lub rozwiązywania już istniejących problemów.	- poprawa stanu bezpieczeństwa rodzin i dzieci w nich wychowywanych, - ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i zachowań patologicznych, - zmiana postaw społecznych - wzrost wiedzy dotyczącej prawidłowego funkcjonowania rodziny, - organizowanie aktywnego spędzania czasu dla dzieci, - wzrost poczucia własnej wartości, nabycie umiejętności społecznych i doświadczenia zawodowego poprzez udział w instrumentach aktywnej integracji.

ROZDZIAŁ VII
Źródła finansowania

Źródłem finansowania Programu są przede wszystkim środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w budżetach realizatorów Programu oraz środki zewnętrzne.

ROZDZIAŁ VIII
Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Moszczenicy z siedzibą w Kosowie (GOPS). Monitoring i ewaluacja będą odbywać się będzie na podstawie sprawozdań z realizacji Programu sporządzonych na bazie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań. Ewaluacja ma na celu pozyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizacje zadań.

Celem monitoringu jest uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów Programu.

Informacja uzyskana w ramach monitoringu i ewaluacji pozwoli na ustalenie czy i w jakim obszarze Program wymaga aktualizacji, przeformułowania i konieczności wprowadzenia ewentualnych zmian.

W terminie do 31 marca każdego roku Wójt Gminy przedstawia Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji Programu oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją kolejnych zadań.

Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny ma na celu kompleksowe objęcie pomocą rodzin z terenu Gminy Moszczenica przechodzących trudności w wypełnianiu swoich rodzicielskich funkcji. Interdyscyplinarnym wsparciem objęte zostaną również dzieci i młodzież wychowywane w rodzinach dysfunkcyjnych. Wszelkie działania ukierunkowane będą na niwelowanie pojawiających się problemów i trudności oraz poprawę jakości życia członków rodzin. Pomoc będzie miała charakter profilaktyczny i ochronny. W pierwszej kolejności zostaną jednak stworzone odpowiednie warunki umożliwiające rodzinom przezwyciężenie trudności przy użyciu własnego potencjału. Pomoc instytucjonalna będzie zatem świadczona w sytuacjach, w których członkowie rodzin nie będą mieli możliwości i wystarczających narzędzi do zmierzenia się z trudnościami i pokonania ich.

Przewodnicząca Zespołu

ds. opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny

w Moszczenicy na lata 2013-2015

Marzena Dudzińska - Rejniak